

Sygn. akt VIII U 196/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2021 r. w Gliwicach

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale zainteresowanej P. F. (dawniej D.)

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 5 lutego 2019 r. **nr** (...)

z dnia 4 grudnia 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołania.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 196/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 4 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wycofał zaświadczenie A1 potwierdzające, że w okresie od 28 czerwca 2018 roku do 27 czerwca 2019 roku dla P. D. zastosowanie znajdowało ustawodawstwo polskie i stwierdził, że P. D. nie podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 28 czerwca 2018 roku do 10 września 2018 roku.

Decyzją z dnia 5 lutego 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zmienił w części decyzje z dnia 4 grudnia 2018 roku w ten sposób, że stwierdził, że P. D. nie podlega polskiemu ustawodawstwu w okresie od 28 czerwca 2018 roku do 2 września 2018 roku i 10 września 2018 roku.

W odwołaniach P. Z. sp. zoo sp. komandytowa w R. wniosła o zmianę zaskarżonych decyzji przez stwierdzenie, że P. D. jako osoba wykonująca pracę naprzemiennie na terenie Polski i Niemiec podlegała w okresie od 28 czerwca 2018 roku do 10 września 2018 roku ustawodawstwu polskiemu.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił, co następuje:

Organ rentowy wydał zaświadczenie A1 dla P. D., obecnie F., na wniosek odwołującej. Odwołująca wskazała, że praca będzie wykonywana naprzemiennie w Polsce i Niemczech. Z początkowego harmonogramu planowego wynikało, że praca będzie wykonywana na zmianę w Polsce i Niemczech, zaś z harmonogramu zakończonego wynikało, że praca nie była wykonywana naprzemiennie. Zgodnie z harmonogramem planowanym P. F. miała wykonywać usługi:

- od 28 czerwca 2018 roku do 27 sierpnia 2018 roku – Niemcy,
- od 28 sierpnia 2018 roku do 27 października 2018 roku – Polska,
- od 28 października 2018 roku do 27 grudnia 2018 roku – Niemcy,
- - od 28 grudnia 2018 roku do 27 lutego 2019 roku – Polska,
- od 28 lutego 2019 roku do 27 kwietnia 2019 roku – Niemcy,
- od 28 kwietnia 2019 roku do 27 czerwca 2019 roku – Polska.

Zgodnie z umową zlecenia o świadczenie usług z 28 czerwca 2018 roku P. F. miała świadczyć usługi opieki domowej w Niemczech oraz usługi informacyjno-rekrutacyjne na terenie Polski.

Według harmonogramu zakończonego ubezpieczona wykonywała usługi na terenie Niemiec od 30 czerwca 2018 roku do 25 sierpnia 2018 roku, a na terenie Polski od 3 września 2018 roku do 9 września 2018 roku.

P. F. wykonywała pracę w Niemczech w okresie od 30 czerwca 2018 roku do 25 sierpnia 2018 roku

Organ rentowy zwrócił się do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej z wnioskiem o zawarcie porozumienia wyjątkowego na podstawie art. 16 rozporządzenia PE i Rady (WE) 883/04 i stwierdzenie, że w okresie od 28 czerwca 2018 roku do 2 września 2018 roku oraz 10 września 2018 roku P. D. podlegała ustawodawstwu polskiemu. Niemiecka instytucja ubezpieczeniowa pismem z dnia 26 marca 2020 roku poinformowała, że nie wyraża na powyższe zgody. (karta 52)

Powyższe sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego oraz wniosku o zawarcie porozumienia wyjątkowego (karta 49-50) i pisma niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej z 26 marca 2020 roku (karta 51-52).

Sąd na podstawie art.235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania P. F., gdyż był on bezprzedmiotowy w niniejszej sprawie. Wobec braku zgody niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej na odstąpienie od objęcia ubezpieczonej ustawodawstwem niemieckim.

Sąd zważył, co następuje:

odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w okresach wskazanych

w decyzjach zaskarżonych w stosunku do P. F. ma zastosowanie ustawodawstwo polskie. Odwołująca bowiem podnosiła, że z uwagi na fakt, że wymieniona oprócz świadczenia pracy na terenie Niemiec wykonywała pracę w Polsce i stąd powinna podlegać ustawodawstwu polskiemu.

Należy przypomnieć, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienie Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z 25 marca 1957r. (t.j. Dz. Urz. WE C z 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określone jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w różnych Państwach Członkowskich podlega :

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub

(ii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub

(iii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub

(iv) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

Po myśli art. 16 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) do celów stosowania art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego osoba, która "normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich", oznacza osobę, która równocześnie lub na zmianę wykonuje jedną lub kilka odrębnych prac w

dwóch lub więcej państwach członkowskich w tym samym lub kilku przedsiębiorstwach lub dla jednego lub kilku pracodawców.

Nadto po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Natomiast według procedury zawartej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń. Procedura dotycząca stosowania

art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku, gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). Jeżeli natomiast zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, komentowany artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę

państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, np. za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1.

Zaświadczenie A1 może zostać wycofane – art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego. Biorąc pod uwagę informacje z harmonogramu końcowego ZUS doszedł do wniosku, że konieczne jest wycofanie zaświadczenia A1. Uznał bowiem, że praca ubezpieczonej w Polsce miała charakter marginalny z uwagi na czas pracy (od 3 do 9 września 2018 roku w porównaniu z pracą w Niemczech od 28 czerwca 2018 roku do 2 września 2018 roku) – art. 14 ust. 5b rozporządzenia wykonawczego.

W niniejszej sprawie ZUS na wniosek odwołującej zwrócił się o zawarcie porozumienia wyjątkowego do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej w trybie art. 16 rozporządzenia podstawowego. Niemiecka instytucja ubezpieczeniowa nie zgodziła się na odstąpienie od podlegania ubezpieczeniom społecznym w Niemczech przez P. F.. Zatem ZUS i niemiecka instytucja ubezpieczeniowa zajęły w sprawie jednolite stanowisko.

W tym miejscu przywołać należy stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku z 9 stycznia 2014r. I UK 275/13, w którym Sąd ten wskazał, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym na terenie państwa członkowskiego Unii. Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i może być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Stanowisko to tut. Sąd w pełni podziela.

Zatem odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy - wobec stanowiska instytucji niemieckiej co do ustalenia ustawodawstwa niemieckiego - zarówno organ rentowy jak i sąd nie mają możliwości, aby tak ustalone ustawodawstwo zakwestionować.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołania jako bezzasadne.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek